

לשכת מנכ"ל העירייה

כ"ו טבת תשע"א

2 ינואר 2011

לכבוד

משרד מבקר המדינה

ונציב תלונות הציבור

אגף ב' לביקורת ברשויות המקומיות

הגבי תמר מנס - מנהלת אגף בכיר

ג.נ.

הנדון : הדוח על הביקורת בשלטון המקומי לשנת 2009

מכתבך לראש העירייה מתאריך 6.10.2010

1. בדוח הביקורת על השלטון המקומי לשנת 2009 מוצגים 3 נושאי ביקורת ובהם ממצאים ותוצאות ביקורת גם על עיריית בת-ים, בפרקים הבאים :
 - 1.1. יילודים לאימהות מכורות לסמים.
 - 1.2. חינוך ערכי, חברתי וקהילתי, במסגרת החינוך הבלתי פורמאלי ברשויות המקומיות.
 - 1.3. פעולות הרשויות המקומיות למניעת מפגעים בחופי הים התיכון.

2. מצ"ב תשובת עיריית בת ים לממצאי הביקורת ב- 3 נושאים אלו, לאחר שנדונו בישיבה שקיימתי ב- 21/11/2010 עם "הצוות לתיקון ליקויים" ועם המנהלים המקצועיים הנוגעים באופן ישיר לנושאים שהועלו בממצאי הביקורת.

ב ב ר כ ה,

מנכ"ל העירייה

עותקים : ראש העירייה

מבקר העירייה

גזבר העירייה

היועצת המשפטית

1. ילודים לאמהות מכורות לסמים

1.1. ממצאי האירוע המוצגים בדוח הביקורת

מדובר באישה המטופלת במרכז לטיפול בנפגעי סמים ביפו - "יסעור" החל מ - 2004. על פי דיווח שקיבלנו מהמטפלים במרכז למדנו שמדובר באישה שאינה משתמשת בסמי רחוב ומקבלת תחליף סם מסוג מתדון במינון נמוך ביותר. המטפלים התרשמו "שהיא ערוכה היטב לגידול התינוק"..."יודעת היטב ומסוגלת לעמוד בכל התנאים הנדרשים ממנה כאם חד - הורית לתינוק". למרות ההערכות החיוביות התייעצה פקידת הסעד לחוק הנוער במחלקה עם פקידת הסעד המחוזית לגבי הצורך בקיום ועדת תכנון, טיפול והערכה. התשובה הייתה שאין צורך בקיום הוועדה. פקידת הסעד לא מצאה שיש מקום לפנות לבית המשפט לנוער לבקש הכרה בתינוקת כקטין נזקק מאחר שתפקודה של האם היה תקין והיא שיתפה פעולה.

למשפחה נקבעה תכנית טיפול שכללה קשר ומעקב של מטפלת, סידור הקטינה במעון יום, טיפול במערכת הזוגית, כולל התערבות באלימות של החבר כלפיה.

הטיפול באישה הופסק לאחר שהיא הודיעה לנו על מעבר לתל-אביב וניתקה את הקשר איתנו. לא ניתן היה ליידע את עיריית תל-אביב מאחר שהאישה לא השאירה כתובת אליה עברה.

בכל התקופה שבה נמצאנו בקשר עם האישה, התינוקת טופלה היטב והאם שיתפה פעולה עם טיפת חלב ועם התחנה להתפתחות הילד ביפו. לא נמצאו אצל התינוקת בעיות על רקע ההתמכרות של האם או בעיות מכל סוג שהוא.

התרשמותנו הייתה שהאישה יודעת להיעזר בשירותים בעת הצורך ואף עושה בכך שימוש מושכל.

חשוב להדגיש כי מקרה זה שעלה במדגם אינו מייצג את הקבוצה של "ילודים לאמהות מכורות לסמים", מאחר שמדובר באישה מתפקדת, מטפלת היטב בביתה בתינוקת ולתינוקת לא היו בעיות מיוחדות.

1.2. בנסיבות המקרה שהוצגו בפנינו על ידי מנהלת אגף הרווחה יש לשבח את הפעילות המבורכת שנעשית על ידי עובדי אגף הרווחה, וזאת בהתאם להנחיות ונוהלי משרד העבודה והרווחה.

2. חינוך ערכי, חברתי וקהילתי במסגרת החינוך הבלתי פורמאלי ברשויות מקומיות

2.1. הפעילות בתחום החינוך החברתי, ערכי, קהילתי לבני הנוער, מתבצעת בחברה לתרבות פנאי וספורט על פי מדיניות ראש העיר. הפעילות מתבצעת באחריות מחלקת הנוער.

2.2. להלן ההתייחסות המפורטת לממצאי הביקורת המוצגים בדוח הביקורת.

2.2.1. הפעילות להקניית חינוך לערכים לבני הנוער

בעיר בת-ים מתבצעת פעילות ענפה בקרב בני הנוער בתחומים רבים הכוללים בין השאר:

- 1) הכנה לצה"ל - הפעלת תוכנית שנתית לעידוד הגיוס לשירות צבאי בכלל ולשירות קרבי בפרט.
- 2) התנדבות - הפעלת מערך התנדבות נוער.
- 3) תנועות נוער - פועלות בעיר 7 תנועות נוער.
- 4) פעילות לנוער עולה - פועלים בעיר שלושה מרכזי נוער "מגדלורים" בהם יש מדריכים דוברי השפות השונות. במגדלורים מתקיימת פעילות פנאי, פעילות חינוכית, סדנאות לתחומי עניין וניתן מענה על צרכים אישיים. אופק 2010 היא אחת התוכניות, לנוער עולה, שהוצגו גם בפני המבקר אך קיימות תוכניות נוספות הן בתיאטרון, מוסיקה ועוד.
- 5) מנהיגות - בעיר פועלות קבוצות מנהיגות הן במרכזים הקהילתיים והן במרכזי הנוער.
- 6) מניעה - בשיתוף עם מנהלת הרשות העירונית למניעת אלימות סמים ואלכוהול מתקיימת בעיר פעילות ענפה הן בבתי הספר והן במסגרות החינוך הבלתי פורמאליות האחרות.
- 7) פעילות ייחודית בימי החופש ובחופשת הקיץ - מחלקת הנוער ומחלקות נוספות בעירייה מקיימות פעילות קיץ ענפה בה משתתפים אלפי בני נוער במהלך החופשות. הפעילות כוללת טיולים בארץ, הופעות לבני נוער ועוד מגוון רחב.

2.2.2. מינוי מנהל מחלקת נוער - מונה לתפקיד בספטמבר 2010, לאחר מכרז שנערך כחוק.

2.2.3. אישור משטרת ישראל לקבלת היתר הדרכה - כול מדריך נוער המועסק בעיר בת-ים, נדרש להציג כחלק מתאריך קליטת העובד אישור משטרת ישראל על העדר רישום פלילי בתחום עבירות מין.

- 2.2.4. העסקת מדריכי נוער שלא עברו תהליך הערכה מקצועי על ידי משרד החינוך
תהליך קבלת העובדים במחלקת הנוער כולל מחדש אפריל 2010 את נציגת מנהל חברה ונוער במשרד החינוך המאשרת ביחד עם שאר חברי ועדת המכרזים את המועמדים. נציגת מנהל חברה ונוער מקבלת את כל המסמכים הכרוכים באשור היתר הדרכה ומאשרת אותו.
כרגע מצויים 5 עובדים במחלקה שהחלו לעבוד לאחרונה, ונמצאים בתהליך אשור במשרד החינוך. עובדים אחרים במחלקה שלא היה להם היתר הדרכה, יצאו השנה לקורס מנהלי יחידות נוער שבסופו יקבלו היתר הדרכה כנדרש.
- 2.2.5. מועצת נוער – פועלת בעיר בת-ים כבר שנים רבות, המועצה כוללת נציגי תנועת נוער ובתי הספר, המועצה מעורבת ביחד עם מנהלי מחלקת הנוער בגיבוש התוכניות לבני הנוער. למועצת הנוער מנחה מקצועית המסייעת לה בפעילותה.
- 2.2.6. אמנת תנועת הנוער - בת-ים חתומה על אמנת תנועת הנוער.
- 2.2.7. תמיכות העירייה לתנועות הנוער - עיריית בת-ים תומכת מדי שנה בשנה בפעילות תנועות הנוער. במסגרת התבחינים שנקבעו לחלוקת התמיכות ניתן הקהילה.
בנוסף, המחלקה מתקציבה מסייעת בפעילות חברתית קהילתית, החזקה ושיפוץ, סבסוד חניכים ועוד.
- 2.2.8. הגדלת כמות החניכים בתנועת הנוער - מחלקת הנוער פועלת כול העת בשיתוף פעולה עם מועצת הנוער, תנועות הנוער, ומנהל חברה ונוער להגדלת מספר החניכים בתנועות הנוער והרחבת תחומי מעורבותן ופעילותן בקהילה.

2.3. הצוות לתיקון ליקויים מתרשם כי מנהל מחלקת הנוער ומנכ"ל החברה לתרבות פנאי וספורט פעלו במהירות להסדרת הליקויים ונותנים מענה הולם וראוי לכלל ההמלצות כפי שמועלות בדוח הביקורת, ועל כך יש לברך.

3. מניעת מפגעים בחופי הים התיכון

3.1 להלן תשובות העירייה לממצאי הביקורת:

הנושא	הערת הביקורת	התייחסות העירייה
חופים מוכרזים	לדעת משרד מבקר המדינה מן הראוי שמשד הפנים יפעל בשיתוף עם הרשויות המקומיות להרחבת רצועת החופים המוכרזים לרחצה כדי לתת מענה לצורך של אוכלוסיית ישראל ההולכת וגדלה וכן לתת מענה לשימוש התיירות הנכנסת לישראל.	הרחבת רצועת החופים המוכרזים, קרי לתוספת חופי רחצה מוכרזים יש משמעות כלכלית/כספית גדולה. הנושא נבדק ולעת הזו העירייה החליטה להפעיל בשלב זה רק 6 חופי רחצה מוכרזים.
חופים שאינם מוכרזים	משרד מבקר המדינה מעיר לרשויות המקומיות שנבדקו כי עליהן לערוך סקרי סיכונים לאורך חופי הים שבתחומן, לאתר קיומם של מפגעים, ככל שיש כאלה, ולהתריע על כך בפני משרד הפנים כדי ששר הפנים יכריז על אותו מקום כאסור לרחצה.	עיריית בת-ים, ביצעה בדיקה הנדסית בחופי הרחצה ונמצא כי רק חוף הסי-פלאס הינו חוף מסוכן מבחינת הסלעים שבתוך המים והמצוקים הקרובים לחוף. חוף הסי-פלאס אינו מוכרז כחוף רחצה לשימוש הציבור. העירייה נקטה בצעדי זהירות שילטה וגידרה את המדרונות בחוף זה למניעת התקרבות ופגיעה באזרחים המטיילים בחוף. בעתיד שיתקבל התקציב הכספי שמתוכנן לכך, ינקטו צעדים הנדסיים להגנה על המדרונות בפני הרס נוסף או הידרדרות סלעים.
שילוט אזהרה	משרד מבקר המדינה מעיר לרשויות המקומיות החופיות כי עליהן לאתר את החופים שאינם מוכרזים לרחצה בהם יש התקהלות ולהציב בהם שילוט מתאים בהתאם לסטאטוס של החוף ובהתאם לחוק העזר של הרשות המקומית בתחומה נמצא החוף, כך שתיווצר הבחנה ברורה בין קטע החוף המוכרז לרחצה לבין קטע החוף הבלתי מוכרז.	בחופי הרחצה הבלתי מוכרזים והחופים האסורים לרחצה מוצבים שלטים האוסרים את הרחצה בחופים אלו. השילוט הינו ב- 4 שפות: עברית, אנגלית, ערבית ורוסית. לקראת כול עונת הרחצה רוכשת העירייה שלטים חדשים המוצגים במקום שלטים ישנים שנהרסו.
טביעות בחופי הים	לדעת משרד מבקר המדינה על משרד הפנים והרשויות המקומיות לפעול במשותף להגברת מודעות הציבור לסכנות שברחצה בים, בשעות ובחופים בהם אין שירותי הצלה. עוד סבור משרד מבקר המדינה כי ראוי שמשד הפנים והרשויות המקומיות ישקלו להאריך את שעות פעילות עבודות ההצלה בהתאם לצורכי הציבור המשתמש בחופי הים ולעונות השנה.	לקראת עונת הרחצה מבצעים המצילים שיעורי הסברה בבתי הספר היסודיים בעיר לתלמידי כיתות א'-ג'. בחופים האסורים לרחצה מוצב שילוט האוסר את הרחצה בים. סוכות ההצלה פועלות בעונת הרחצה מ-08.00 – 18.00 ובחודשים יולי-אוג' עד 19.00. עם סגירת התחנה לאחר שעות הפעילות, מודיע המציל באמצעות מערכת הכריזה למתרחצים על סגירת התחנה ומבקש מהם לצאת מן המים. הדגל על תורן התחנה מוסר ומוצב שילוט המתריע על כך שאין מציל בתחנת ההצלה והרחצה מסוכנת.

התייחסות העירייה	הערת הביקורת	הנושא
<p>בנוסף לתחנות ההצלה הפועלות בכול אחד מהחופים המוכרזים מפעילה העירייה בחודשי הקיץ יולי-אוגי ובשבתות ובחגים בעונת הרחצה מספר תחנות עזר באזורים שבהם קיים ריכוז מתרחצים גדול, וזאת בכדי להגביר את בטיחות המתרחצים בפני טביעות.</p>		
<p>בכול החופים המוכרזים פועלים פקחים כנדרש בצו הסדרת מקומות רחצה בשעות שבהן פועלות תחנות ההצלה. בשעות הלילה לא מתבצעת אכיפה לאיסור הרחצה. בחופים הבלתי מוכרזים העירייה מבצעת אכיפה באמצעות סוכות עזר של תחנות הצלה המתריעות בפני המתרחצים בים בפני סכנת הרחצה וכן באמצעות אכיפה של סיורים ניידים וזאת על פי הצורך.</p>	<p>משרד מבקר המדינה מעיר לרשויות המקומיות שנבדקו כי עליהן לאכוף את חוק הסדרת מקומות רחצה וחוקי העזר שהתקינו הרשויות המקומיות בכדי להטמיע בקרב הציבור את הסכנות שברחצה במקומות אסורים, ובכך גם להקטין את מקרי הטביעה.</p>	<p>אכיפת איסור רחצה</p>
<p>בכול חופי הרחצה בחוף בת ים הוצבו מכשולים למניעת ירידה פיזית של כלי רכב לחוף הים. מוצבים שלטים האוסרים תנועת רכב בחוף הים ובאם מאותר רכב כולשהו בחוף הים מתבצעת אכיפה באמצעות דוחות המוגשים כנגד הנהג ברכב.</p>	<p>משרד מבקר המדינה מעיר לרשויות המקומיות כי עליהן לאכוף את איסור הנהיגה בחופי הים על פי חוקי העזר שהן התקינו ולפעול להטמעת חשיבות איסור הנהיגה בחופים בקרב הציבור.</p>	<p>אכיפת חוקי עזר האוסרים נהיגה בחופי ים</p>
<p>עיריית בת ים מנסה בשנים האחרונות להסדיר חוף ים שיועד לפעילותם של אופנועי הים. עד היום לא התקבל לכך אישור משטרת ישראל, לפיכך חל איסור להורדת אופנועי ים בחופי הרחצה והוצבו סלעים על מנת למנוע פיזית גישה של כלי רכב לפריקת אופנועי ים בחוף הים. באם מאותר שייט של אופנוע ים ברצועת חוף הים האסורה לשייט אוכפת העירייה את איסור השייט באמצעות השיטור הימי. חוק עזר בנושא הסדרת השייט במקומות רחצה – לא קיים באף רשות וזאת לאור בדיקה שהתקיימה על ידי המחלקה המשפטית של העירייה. נעשתה פנייה אל הממונה על הרשויות המקומיות במשרד הפנים בנובמבר 08 בכדי להסדיר את הנושא באופן מערכתי עם הגורמים הקשורים בנושא.</p>	<p>לדעת משרד מבקר המדינה, לאור פעילות אופנועי ים בחופי הים והסיכון הנובע מכך לשלום הציבור, על משרד הפנים והרשויות המקומיות לתחום לאורך חופי הים אזורים המיועדים לספורט מוטורי ימי, להגביל אותן למקומות אלו בלבד ובמקביל לאסור את הרחצה בים בחופים שהוסדרו לספורט מוטורי ימי.</p>	<p>הסדרת חופים לספורט ימי</p>
<p>בחופי בת ים חל איסור להוריד כלי שייט למים. הדבר ייעשה</p>	<p>משרד מבקר המדינה מעיר לרשויות המקומיות שלחופי הים</p>	<p>נהיגה בחוף הים לצורך</p>

הנושא	הערת הביקורת	התייחסות העירייה
פריקת כלי שייט	התיכון כי על מנת לתת מענה לשייטים להוריד את כלי השייט למים, מן הראוי שייקבעו אזורים מוגדרים המתירים נהיגה עד לקו המים לצורך פריקה והעמסת כלי השייט, לפרק זמן קצר בלבד, תוך הקפדה על כך שכלי הרכב לא יחנו על קו המים.	רק במסגרת האישור שתקבל העירייה להסדרת חוף לאופנועי ים.
הפיקוח על זיהום הים	הבדיקה העלתה כי מתוך 17 אירועי תקלה במערכת הולכת השפכים בשנת 2009 במהלכן זרמו שפכים לים התיכון, 3 אירועים התרחשו לאורך חופי עיריית בת ים.	3 התקלות בהזרמת שפכים לחוף הים אותן מזכיר דוח המבקר נבעו מהסיבות הבאות: 2 מהתקלות התרחשו במהלך ביצוע עבודות להחלפת קווי סניקה. עבודה זו הושלמה. העירייה קיבלה מראש היתר הזרמה לים לעבודות סניקה אלו במידה שיתרחשו פיצוצים בצנרת הביוב, כפי שאכן קרה. המקרה השלישי נגרם מתקלה במכון הביוב ברח' שפירא. בעקבות כך נעשו עבודות שיפוץ ושדרוג משמעותיות. במכון ביוב זה העבודות נמצאות בעיצומן. על 3 אירועים אלו נערכו בירורים במשרד לאיכות הסביבה.
איכות מי הים	משרד הפנים מנחה את הרשויות המקומיות לדגום את מי הים במקום רחצה מוכרז בתדירות שנקבעה בהנחיותיו. על הדגימה להימסר למעבדה מוכרת על ידי משרד הבריאות ותוצאותיה נמסרות לרשות המקומית ולמשרד הבריאות. במקרה שתוצאות הבדיקה מצביעות על סכנה לבריאות הציבור, ממליץ שר הבריאות לשר הפנים לאסור את הרחצה בחוף עד לקבלת תוצאות סקר תברואתי והפסקת הזיהום.	העירייה מבצעת דגימות מי ים על פי הנחיות משרד הבריאות בעונת הרחצה מכול החופים המוכרזים ומשני חופים נוספים שאינם מוכרזים הקרובים למוצא צינור מי הגשמים לים. הדגימה מתבצעת פעם בשבוע מכול חוף ובעונת החורף פעם בחודש. תוך 24 שעות מגיעות תוצאות בדיקת מי הים למנהל מחלקת החופים. בדיקות דומות מתבצעות גם על ידי איגוד ערים דן לביוב. באם תוצאות הבדיקות מצביעות על זיהום במים, מורים משרד הבריאות ומשרד הפנים על סגירתו של החוף לרחצה עד שתתקבלנה תוצאות דגימות מי ים נקיות.
תכנית חוף נקי	משרד מבקר המדינה מעיר לרשויות המקומיות השוכנות לאורך החוף כי חובתן לדאוג לניקיון החופים והחזקתם ברמה נאותה וזאת מתוקף אחריותן לדאוג לכול השטחים הציבוריים שבתחומן בין אם קיבלו תמיכה כספית מיועדת לכך במסגרת "תכנית חוף נקי" מהמשרד להגנת הסביבה ובמידה שלא קיבלו תמיכה לכך עליהן לנקות את החופים מתקציבן השוטף.	בכול חופי בת ים, הן אלו המוכרזים והן אלו הבלתי מוכרזים מתבצע ניקיון מסודר מדי יום ביומו בעונת הרחצה בתקופת החורף. בעונת הקיץ מתבצע גם חריש ביטחוני בכול החופים הללו. בת ים הצטרפה לפרויקט חוף נקי החל מתחילת הרצתו. המשרד לאיכות הסביבה ציין את בת ים לשבח בזכות חופי הרחצה הנקיים במיוחד.
פעילות אכיפה	משרד מבקר המדינה מעיר לרשויות המקומיות שנבדקו כי עליהן	בכול אחד מחופי הים המוכרזים מוצב פקח שבין שאר תפקידיו

התייחסות העירייה	הערת הביקורת	הנושא
<p>הינו להתריע ולהקפיד על שמירת הניקיון של המתרחצים ובעלי המזנונים בחוף. באם קיים צורך מוגשים דוחות התראה כנגד משליכי אשפה. סככות הצל בחופים - מוצב שילוט הקורא לציבור המתרחצים לשמור על ניקיון החוף. בעונת הרחצה 2010 תשקול העירייה ביצוע מבצעי אכיפה יזומים ובהיקף כ"א נרחב על מנת להגביר את מודעות הציבור לנושא.</p>	<p>לעשות שימוש בסמכויותיהן לאכוף את שמירת ניקיון החופים בין היתר על ידי מבצעי אכיפה יזומים בחופי הים וכן לפעול לחינוך הציבור למודעות השמירה על הניקיון תוך שיתוף פעולה עם המשרד להגנת הסביבה.</p>	

3.2 חשוב להדגיש ולציין כי לאחר העבודה המאומצת שהשקיעה עיריית בת ים בהסדרתם של חופי הרחצה ומניעת מפגעים בהם, הסופה העזה שהתרחשה בישראל בדצמבר 2010 גרמה להרס ולנזקים כבדים בכול חופי הרחצה בבת ים ולנזקים כספיים בגובה של כ- 5 מיליון ₪. העירייה נערכת לשקם ולהקים מחדש את כול התשתיות ומתקני החוף לקראת פתיחתה של עונת הרחצה הקרובה בקיץ 2011.

ב ב ר כ ה,

מנכ"ל העירייה
יו"ר הצוות לתיקון ליקויים